

FRI-2G.307-2-PP-6

SCHOOL COMMITTEES FOR ANTISOCIAL ACTS - A FORM TO COMBAT AGGRESSION²⁰

Deyan Staykov, PhD student

Department of Pedagogy, Psychology and History,

“Angel Kanchev” University of Ruse

Phone: 0886996812

E-mail: dstaykov@uni-ruse.bg

***Abstract:** Violence can become a lifestyle. In many families, parents regularly show violence against their children or among themselves - they react with bums, mutual insults, insults. This behavior of parents is often a model of behavior for children. There are studies that children of violence and aggression come from similar families.*

Children who regularly harass other children are aggressive not only to their peers. They often take the established order as a challenge and try different ways to break the rules (at school, in public places but also at home) or simply decide that they do not apply to them. This type of behavior can go hand in hand with a bitter, bold and arrogant attitude towards adults as a whole, and in some cases also with aggressive behavior towards them, including teachers and parents.

To this end, under the Anti-Juvenile and Juvenile Delinquency Act, schools are set up in schools for the prevention of juvenile delinquency.

These committees are regulated by the law and play an important role in the prevention of violence and aggression in schools.

Key words: Education, Violence, Behavior.

ВЪВЕДЕНИЕ

Насилието може да се превърне в стил на живот. В много семейства родителите редовно проявяват насилие над децата си или помежду си – реагират с буйства, взаимни оскърбления, обиди. Това поведение на родителите често се превръща в модел на поведение за децата. Има изследвания, според които проявяващите насилие и агресия деца произхождат от подобни семейства.

Децата, които тормозят други деца, често изобщо не осъзнават, че вършат нещо нередно, чак докато специално не им се обърне внимание, че поведението им е неприемливо. За тях е съвсем далечна и непозната мисълта да се поставят на мястото на другото дете и да се запитат какво ли изживява то в момента на тормоза. Приема се, че те имат нужда да се чувстват силни, да владеят положението, да контролират другите.

Децата, които редовно тормозят други деца, са агресивни не само към връстниците си. Често те приемат установения ред като предизвикателство и се стараят по различни начини да нарушават правилата (в училище, на обществени места, но и вкъщи) или просто решават, че те не се отнасят за тях. Такъв тип поведение може да върви в комбинация с нахално, нагло и арогантно отношение към възрастните като цяло, а в някои случаи и с агресивно поведение към тях, включително към учителите и родителите.

Някои от мъчителите много бързо се ориентират кое и доколко е прието и са изключително изобретателни в прикриването на насилническото си поведение, както и да се правят, че нямат нищо общо, да се оплакват и да търсят защита и дори да изкарват себе си жертви.

„Превенция” е често споменавана дума в различните национални стратегии и планове, приемани на междуинституционално и национално ниво. Според Агенцията за закрила на детето и Министерството на образованието в училищата ще бъдат разграничени

²⁰ Presented a report of October 27, 2017 with the original title in Bulgarian: УЧИЛИЩНИТЕ КОМИСИИ ЗА ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ – ФОРМА ЗА БОРБА С АГРЕСИЯТА

длъжностите училищен съветник и училищен психолог, навлиза идеята да се работи повече с родителите, както и УКППМН.

Създадени са образователни програми за деца и родители – първите учат в клас чрез ролеви игри що е то вандализъм, полицай, закон и т. н., а вторите – как да разпознават рано проблемите с подрастващите. Активно се включват и представители на Детска педагогическа стая при обучението на децата как да се предпазват от насилие и какви са последиците от такъв тип поведение.

Насилието в училище е явление със сериозни размери и оставя дълготрайни последици върху психическото здраве и поведението както на децата, които търпят насилие, така и на онези, които го извършват. Поради това в много страни по света са разработени различни програми за превенция, чиято цел е не само да се намалят честотата и силата на насилието, но и да се установят размерите на това явление.

Програмите на УКППМН имат редица сходни черти:

- повишаване чувствителността към проявите на насилие и тормоз ;
- обучения на учителите за причините и ефектите от насилието и тормоза;
- включване на общността – родители, местна власт, медии и пр.;
- засилване на присъствието на възрастни на местата, където най-често се извършва тормоз;
- стимулиране на учениците да търсят помощ, когато са тормозени;
- предварително установен план за действие в случай на насилие.

По проблема за насилието и агресията трябва да се работи комплексно. Следва превенцията да стане морален ангажимент на цялото общество – на държавата в лицето на институциите, медиите, учителите, родителите и самите деца, а не да се обсъждат проблемите, когато е станало твърде късно. В този аспект е важно е да се проучат моделите, които децата следват в семейството, в училищата и на улицата, защото насилието е навсякъде – във филмите, компютърните игри и взаимоотношенията в къщи.

За тази цел в училищата според Закона за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, се формират Училищни комисии за превенция на противообществените прояви на малолетни и непълнолетни.

Тези комисии за регламентиран от закона и играят важна роля в превенцията на насилието и агресията в училищата.

Ще Ви представя примерен план на такава комисия в голямо русенско училище.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Целите на УКППМН е създаване на организационни предпоставки за оптимални действия на комисията относно превенцията върху социалното поведение на учениците и приобщаването им към гражданското общество.

1. Да подпомага възпитателната дейност на учителите и осигурява добра психологическа среда в училище.
2. Да осигурява възможности за успешна социална адаптация на учениците.

Основните задачи са, намаляване на условията, пораждащи извършването на негативни прояви в училището:

1. Системно провеждане на индивидуално-възпитателна работа с ученици, извършители на противообществените прояви и поддържане на непосредствена връзка с техните родители.
2. Системен контрол на поведението на застрашените ученици от извършване на противообществените прояви.

3. Провеждане на спортни празници, екскурзии, културни мероприятия конкурси и други с цел гражданското възпитание и образование на учениците и превенция на противообществените прояви.
4. Координиране дейността на комисията с държавните и обществени органи и организации, имащи пряко отношение към борбата с противообществените прояви сред малолетните и непълнолетните.

Основните насоки за работа с деца с проблемно поведение са:

1. Дейностите по преодоляване на проблемното поведение на учениците да се организират в съответствие с чл.186, ал.2 от ЗПУО и да включват:

- разговори на класните ръководители с учениците с цел изясняване на възникнал проблем и получаване на подкрепа за разрешаването му;
- посредник при разрешаването на проблеми, свързани с поведението на учениците е УКППМН;
- консултиране на учениците с психолог;
- насочване на учениците с проблемно поведение към занимания, съобразени с техните потребности и интереси;
- участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището;
- двустранна връзка и взаимодействие с ДПС и МКБППМН относно превенцията от криминални прояви.

2. Училищният екип за подкрепа на личностното развитие, който ще работи с ученик с проблемно поведение да включва:

- класният ръководител;
- членовете на УКППМН;
- психолог.

3. Училищният екип за подкрепа на личностното развитие извършва оценка на проблемните ситуации и реализира план за подкрепа.

4. Училищният екип за подкрепа на личностното развитие изпълнява и други функции, предвидени в държавния образователен стандарт за приобщаващо образование.

С цел предотвратяване на негативните прояви и насилието в училище се предвиждат определени дейности:

1. Запознаване на педагогическия колектив с приоритетите в дейността на УКППМН, и взаимодействието и с другите институции.
2. Издирване и завеждане на отчет на ученици, живеещи в условия на повишени за нормалното им развитие рискови фактори.
3. Картотекиране на ученици с рисково поведение, извършили противообществените прояви.
4. Периодично разглеждане постъпките на учениците, извършили противообществените прояви.
5. Проучване причините за отклонение в поведението на децата с отрицателни прояви и набелязване конкретни мерки за въздействие.
6. Извършване на психологически изследвания на застрашените ученици.
7. Определяне на отговорници по класове за подпомагане дейността на комисията.
8. Информация за обществени възпитатели за въздействие върху заведените на отчет ученици.
9. Запознаване на училищната комисия от класните ръководители със случаи на ученици, застрашени или извършили противообществените прояви и с деца, поставени в неблагоприятни условия за отглеждане.
10. Провеждане на сбирки с класните ръководители за информирание и координиране на дейността, свързана с борбата срещу противообществените прояви сред учащите.
11. Съдействие от училищната комисия на класните ръководители и осигуряване на материали за противообществените прояви.

12. Включване в плановете на класните ръководители на теми за правни и здравни знания на учениците:

I – IV клас

- „Отговорност и самостоятелност”
- „Как да противодействаме срещу насилието”
- „Религиозна и етническа толерантност”

V – VII клас

- „Здравето като ценност и качество на живота”
- „Как да осмисля свободното си време”
- „Позитивни и негативни форми на социално поведение – рисково поведение”
- „Криминални деяния и углавни престъпления”
- „Религиите по света и религиозната толерантност”

13. Предложения пред директора и педагогическия съвет за налагане на дисциплинарни наказания на ученици. Информация за работата на комисиите.

Работата с родители и взаимодействието с държавни институции:

1. Запознаване на родителите с различни дейности, свързани с предпазването на децата от противообществените прояви.
2. Провеждане на системна разяснителна работа по правни, педагогически и психологически проблеми с родителите.
Отг. Класни ръководители срок: постоянен
3. Привличане на родители в осъществяването на превантивна дейност с учениците за предпазване от противообществени прояви. Обявяване на график за „Ден на отворените врати в училище” на отделните випуски от I – VII клас.
4. Провеждане на своевременни срещи – разговори с родители или настойниците на учениците с рисково поведение. Изпращане на уведомителни писма на родителите относно поведението на учениците с противообществени прояви и с неизвинени отсъствия.
5. Ангажиране на училищното настоятелство с проблемите на противообществени прояви на учениците.
6. В квалификацията на учителите да се включат следните теми и форми:
 - Личностната подкрепа на учениците;
 - Учителят – мениджър на класа;

7. Координиране дейността на училищната комисия със:

- Специализираният кабинет за профилактика на девиантното поведение на малолетни и непълнолетни;
- Местна комисия за борба с противообществени прояви сред малолетните и непълнолетните;
- Детска педагогическа (ДПС);
- Министерство на вътрешните работи (МВР);
- Районно полицейско управление (РПУ);

- Обществени организации;
- Обществени възпитатели;
- Консултативен кабинет по проблемите на детската личност;
- Прокуратура;
- Здравни заведения;
- Национален съвет по наркотични вещества;
- Други, имащи отношение към възпитанието на децата и борбата с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

8. Създаване на контакти и търсене на съдействие от МКБППМН, ДПС и специализираните кабинети.

9. Изпращане на предложения до ДПС за завеждане на отчет на ученици.

10. Набиране на информационни материали от специализираните организации, необходими за дискутиране на проблемите в час на класа.

11. Изпращане на отчет за работа на УКППМН до МКБППМН.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Насилието между хората съществува откакто съществуват самите хора, но през последните двадесетина години придоби нови форми и измерения. От друга страна, общественото съзнание стана много по-чувствително към насилието във всички негови прояви, а международните норми и изисквания го дефинират все по-точно.

Така, насилието в училищата се оказа проблем, който вълнува както всяко дете, родителите на днешните ученици, независимо дали децата им са потенциални жертви или не, така и цялото ни общество. От създадената обстановка в училище до много голяма степен зависи детето в каква посока ще продължи след това. Защото, независимо дали е желана или не, агресията е реалност и усилията на специалистите – психолози, психотерапевти, педагози и социолози са насочени към разкриване на корените на това явление и намиране на адекватни начини за противодействие.

В наши дни при голяма част от учениците се наблюдава рязко намаляване на потребности от знания, наука, изкуство – от една страна и от друга – рязко нарастване от други потребности, които в повечето случаи определяме като “демонстриране на всепозволеност”, включително и като агресия. Става пределно ясно, че съществува висока взаимна зависимост между активното участие на ученика в учебния процес и неговата дисциплина.

Факт е, че примерите за агресия измежду децата в училищата все повече се увеличават. Целта на този проект е да покаже, че с агресията в училище може да се справим, ако всички заедно действаме в тази посока, ученици, учители, родители.

Превенцията може да помогне за намаляване на насилието като цяло чрез насърчаване на социалната компетентност и предоставяне на надежда за придобиване от децата на компетенции в други области на развитието. Подобрененията в семейното функциониране и родителско поведение са свързани с трайно и положително въздействие върху поведението на детето. Превенцията на насилието в училище може да включва първична профилактика при децата, особено когато интервенцията цели няколко ключови етапа на развитие. Училищно-базираните програми за предотвратяване на насилието не са достатъчни, за да се промени хода на събитията. От съществено значение са промените в училищните политики и начина, по който училищата се справят с насилствени инциденти сред подрастващите.

Подкрепа за развитието на човешките ресурси в областта на научните изследвания и иновации в Русенски университет „А. Кънчев“ по процедура "Подкрепа за развитието на докторанти, постдокторанти, специализанти и млади учени – фаза 1"

REFERENCES

Grozdzinski, L. (2000). Violence - a way of life, Gea Libris, Sofia (**Оригинално заглавие:** *Гроздински, Л., Насилието – начин на живот, 2000, София: Издателство „Гея Либрис“*)

Bojadjieva, N., & Miteva, P. (2008). Anger and aggressive behavior in children. Prevention, technologies, methods of coping, M-8-M, Sofia (**Оригинално заглавие:** *Бояджиева Н, П.Митева, 2008. Гняв и агресивно поведение при децата. Превенция, технологии, методи за справяне, София: Издателство „М-8-М“*)

Kalchev, Pl. (2003). Harassment and victimization of peers: Problems of psychosocial adaptation, Paradigma, Sofia, (**Оригинално заглавие:** *Калчев, Пл., 2003. Тормоз и виктимизация на връстниците: Проблеми на психосоциалната адаптация. София: Издателство „Парадигма“.*)

Karagjuozov, I. (1996). Diagnosis of Deviations in the Child and Adolescent Psychological Development, Veda Slovena, V. Tarnovo, (**Оригинално заглавие:** *Карагъзов, И., 1996. Диагностика на отклоненията в психическото развитие на детето и юношата Велико търново: Издателство „Вед Словена“*)

Vasileva, V. (2013). Violence and aggression among adolescents, sp. Pedagogicheski novosti, University of Ruse, Ruse, p.50-67(**Оригинално заглавие:** *Василева В., 2013, Насилието и агресията сред подрастващите, в.сп. Педагогически новости, с.50-67 Русе: Издателство Русенски университет „Ангел Кънчев“*) URL: <http://pedagogicnews.uni-ruse.bg/>_(visited on october 04, 2017).

School without Violence, School Violence Prevention Program, (**Оригинално заглавие:** *Училище без насилие, Програма за превенция на насилието в училище.*) URL: <http://www.psychology-bg.org/> (visited on april 24, 2015).

Regulations for the activity of elementary school "LYUBEN KARAVELOV", (2017) (**Оригинално заглавие:** *Правилник за дейността на ОУ „Любен Каравелов“.*) URL: <https://oulkruse.org/images/stories/uchiliste/pravilnik.pdf> (visited on october 04, 2017).

LAW TO COMBAT AGAINST PROBLEMS OF MALOUNT AND NON-IMMOVABLE (**Оригинално заглавие:** *Закон за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни.*) URL: <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2123897345>_(visited on october 04, 2017).